

משנה - הוריות - עיקר תוי"ט

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#)

[א](#)

[פרק](#)

[פרק א - משנה א](#)

[א](#) בגמרא ילפינו מקרא דהנך דבחוץ לא אקרו קהל: [ב](#) דכתיב ואם כל עדת ישראל ישגו ונגעלם דבר, דהינו שהורו בית דין לעבר. הקהל ועשו, מעשה תלוי בקהל. ורבו ככלו בכל מקום: [ג](#) לאו משום דסבירא לו כרבי מאיר דסוף פרקין, אלא צבור מביאין כרבי יהודה דהתם. ומשום

דבֿשְׁבִיל הוֹרָאת הַבַּיִת דִּין מְבִיאִין, שְׁפִיר קָאָמַר בֵּית דִּין מְבִיאִין. וְכֹן פֿרֵשׁ
הַפֿסֿף מִשְׁנָה: **[ד]** רָאוּי כּוֹי. וְיָדַע שְׁטַעוּ. וּמִסְקִינֵן בְּגִמְרָא, דְּאִי רָאוּי
לְהוֹרָא, לֹא צְרִיכָא, דְּמָה לִּי הוּא מַה לִּי אֶחָד מֵהֶן. אֶלָּא מִשְׁנָה יִתְרָה קָא
מִשְׁמַע לָן, דְּאֶפְלוּ גְמִיר וְלֹא סְבִיר, סְבִיר וְלֹא גְמִיר, שְׁאִינוּ רָאוּי לְהוֹרָא,
אֶפְלוּ הֵכִי חֵיב. וּמִסִּים הֶרְמַבֿ"ם, אֲבָל אִם הָיָה עִם הָאָרֶץ הָרִי זֶה פֿטוּר,
שְׁאִין יִדְעָתוּ בְּאֶסוּרִין יִדְעָה וְדָאִית: **[ה]** בֵּין כּוֹי בֵּין כּוֹי. זֶה וְאִין צְרִיךְ
לֹמַר זֶה קִתְּנִי. גְּמָרָא:

פרק א - משנה ב

[ו] הוֹרוּ כּוֹי. וְעָשׂוּ רַב צְבוּר עַל פִּיהֶם. רִשִׁי: **[ז]** שְׁהִיוּשֵׁב כּוֹי. אָמַר לוֹ רַבִּי
עֲקִיבָא, לְפִי שְׁהִיוּשֵׁב בְּבֵיתוֹ. רִשִׁי:

פרק א - משנה ג

[ח] מִ"ם דּוֹנְעֵלִם שְׁדָא אֲדָבֵר, וּמִ"ם נְדַרְשֵׁת לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו, וְקָרִי בָּהּ
וְנֹעֵלִם מְדָבֵר. רִשִׁי: **[ט]** וְדַרְשִׁינֵן לֹא תִפְיִקוּ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ד

[י] הֵכִי אֵיתָא בְּגִמְרָא. וּבְמִסְקָנָא לֹא קָאִי. אֶלָּא אִי אֵיכָא כָּלָם [סְנֵהֲדָרִין שֶׁל
שְׁבָעִים וְאַחַד] הוֹרָאָה [אֲפִי עַל פִּי שְׁלֹא הוֹרוּ כָּל אוֹתָן שֶׁיִּשְׁבּוּ לְהוֹרוֹת. רִשִׁי], אִי לֹא לֹא.
וְהִינוּ דִּתְנֵן וְאָמַר לְהֶם טוֹעִין אַתֶּם, דְּאִי לֹא אָמַר הֵכִי, כִּינֵן דְּכָלָם הִיוּ, הָיוּ
שְׁגָגַת בֵּית דִּין: **[יא]** שְׁלֹא כּוֹי. וְאֶפְלוּ הָיָה מְנַיִנִם שְׁלֵם, רוּצָה לֹמַר שְׁבָעִים
וְאַחַד. הֶרְמַבֿ"ם. וְטַעְמָא, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה לְהֶם לְלַמֵּד וְלֹא לְמַדוּ. וְהִינוּ טַעְמָא
נְפִי בְטַעוּ בְּדָבָר שֶׁהֲצִדּוּקִים מוֹדִין בּוֹ. גְּמָרָא: **[יב]** זָקוּ. הִינוּ שֶׁשָּׂכַח כְּבָר
צָעַר גְּדוּל בָּנִים וְאִינוּ רַחֲמָנִי. רִשִׁי: **[יג]** מְבִיאִין כּוֹי. רַבִּי מֵאִיר כְּדָאִית
לִיָּה, וְרַבִּי יְהוּדָה כְּדָאִית לִיָּה, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּדָאִית לִיָּה בְּמִתְנִיתִין כְּדִלְקָמֵן.
רִשִׁי: **[יד]** וּלְשׁוֹן רִשִׁי, וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ כְּתִיב, דְּבַעֲיָנֵן שׁוּגְגִין

פרק א - משנה ה

[טו] ובגמרא מתקיף, דלמא שאני התם דהוה [נמי] בגימין. אלא, מדכתוב ונתתיך לקהל עמים, ומאן איתיליד ליה, בגימין. וליכא למימר דהכי קאמר דלכי מתיליד בגימין הוי שנים עשר שבטים קהל, דאם כן ביהושפט אף על גב דהוה תרי אמאי אקרו קהל. ואם תאמר, שלשה עשר שבטים הוה ליה למימר, דהא איכא מנשה ואפרים. מסקינן בגמרא, דלא נאמר על שם אחיהם יקראו אלא לנחלה ולדגלים ונשיאים ולחלוק כבוד לדגלים ונשיאים: **[טז]** רבי שמעון כו' דברי רבי מאיר. בכלה מתניתין פליגי בגמרא בדרשי דקראי. ועין תוספות יום טוב: **[יז]** ובעבודה זרה. אף על גב דרבי יהודה לא תני עבודה זרה משום דממילא אתיא, אצטריך ליה לרבי שמעון למתני בהדיא, דלא תימא פיון דמקל מדרבי יהודה הני מלי בשאר מצות, אבל בעבודה זרה דחמירא להביא פר ושעיר אימא דמודה, הלכך צריכא: **[יח]** דברי תימה הן. דמשמע דאי הוו רב מנגן אפלו שאר שבטים מחיבי, והא ליתא, דלא מחיבי שאר שבטים אלא בהוראת בית דין הגדול. וזה לשון הרמב"ם, לדעת רבי יהודה שבט אחד שעשה בהוראת בית דין הגדול, שאר שבטים מביאין על ידו כשהיה רב הקהל, ולפיכך אומר בכאן ושאר שבטים פטורין, לפי שהיה אותו השבט עושה בהוראת

ב

פרק

פרק ב - משנה א

[א] כהן משיח. והוא מפלא ראוי להוראה. גמרא: **[ב]** פר. ובגמרא, פשיטא. ומשני הכא במאי עסקינן, כגון שהורה ושכח מאיזה טעם הורה, ובשעה שעשה אמר הריני עושה על דעת הוראתי, מהו דתימא פיון דאלו

מתנדע ליה הדר ביה, כמיזיד דמי ולא לחיב קרבו, קמשמע לן:

פרק ב - משנה ב

ג בפני עצמו. כגון דמורו בתרי אסורים, בית דין בחלב, והוא בעבודה זרה, אי נמי אפקא, כדאיתא בגמרא דף ז'. דאי הורה בפני עצמו ולא הורו בית דין כלל, לא אצטריך למתני דחיב להביא פר, דמקרא מלא הוא, אלא כי אצטריך למתני כגון דהורו בשני אסורים. רש"י: **ד** בית דין. רש"י פרש, רבי מאיר היא דאמר לעיל סוף פרק קמא בית דין מביאין כו'. ולפי מה שכתבתי (אות ג), אין לדקדק במאי דתני בית דין. וככלי עלמא אתיא: **ה** ולא נראה לי כן מהגמרא כו'. אלא נראה לי דלאו לראיה מיתי לה [במתניתין] אלא מלתא באנפי נפשה היא, והכי קאמר, ואין. וכמו [ביצה פ"א מ"ב] שאפר כירה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ג

ו ולא כתב אינו חיב פר כמו שכתב בצבור, מטעמא שכתב רש"י, דמשח פטור מכלום. ועין תוספות יום טוב: **ז** כדיליף להו בגמרא מקרא. ועין תוספות יום טוב: **ח** תרתי נינהו. הבא למקדש, והאוכל קדש:

פרק ב - משנה ד

ט אבל כהן משח, פלגתא בגמרא דף ח': **י** יליף לה בגמרא. ועין בפרוש הר"ב פרק ה' דכרתות משנה ב': **יא** רוצה לומר קבועה. אבל עולה ויורד, לא קרינו חטאת סתמא: **יב** לא תבא כו'. כשנטמאה בשעת תשמיש. ויליף לה בגמרא מקרא. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ה

[יג] על שמיעת הקול כו'. ובדין הוא דלא אבעי למתני, דהא תני לעיל, אין חיבין על עשה ולא תעשה שבמקדש, וטעמא משום דהוי בעולה ויורד, והוא הדין על שמיעת קול ועל בטוי שפתים, דבית דין פטור. והא דקתני הכא, משום דבעי אפלוגי רבי יוסי ורבי עקיבא. רש"י: **[יד]** לפי מה שכתבתי לעיל (אות ט), הכא נמי לא היה לו לפרש אלא בבית דין. דבכלן פליגי: **[טו]** ולא בעינן שהורה, שאין שגגתו תלויה בהוראתו, וחיב על שגגת מעשה בלבד, דלא ככהן גדול. וכדאיתא בגמרא בריש פרקין: **[טז]** גמרא. והרמב"ם הקדים וכתב וכן פהו גדול לדעת רבי יוסי פטור כו' לפי שנקאמר כו': **[יז]** נשיא, דמלך לעולם עשיר הוא. רש"י. משיח, דכתיב והכהן הגדול מאחיו, בנוי בכח בחכמה בעשר כו' [פיומא פ"א מ"ג]: **[יח]** לא דיק בלשניה, דאפתי לא שמענו דסבירא ליה דפטור כו'. ולשון הרמב"ם, ורבי עקיבא אומר נשיא חיב כו', אמנם פהו גדול אינו חיב כו' לדעת רבי עקיבא כו': **[יט]** לא דן כו'. הכי תנן במשנה ב' פרק ב' דסנהדרין. ואסיפא סמיד דתני סיפא לא מעיד כו'. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ו

[כ] ושעירה. או או קתני. כמבאר בקרא בפרשת ויקרא. וכל הנדן דמתניתין מבארים בקראי שם ובפרשת שלח. ועין משנה ג' בפרוש הר"ב:

פרק ב - משנה ז

[כא] שאין חטאו ושגגתו שוה כמו הבית דין. אבל נשיא אין שגגתו תלויה בהוראתו: **[כב]** חיבין. דכתיב באשמות ואם נפש אחת, ונשיא ומשיח בכלל נפש אחת הם. והא דתנן לעיל משנה ג' אין חיבין אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, וכן המשיח, ואשם ודאי אין שגגתו חטאת, הכי משמע, וכן המשיח דגבי אשם ודאי פר הוא דלא יביא, אבל אשם ודאי יביא פהדיוט. רש"י: **[כג]** כמו שכתוב במשנה ג' דאין חיבין אלא על דבר שזדונו כרת כו': **[כד]** חיבין. דכלן בכלל נפש אחת הן. רש"י: **[כה]**

ומה כו'. נראה לי דדברי תנא קמא הם דמהדר על שמיעת הקול ודעמיה.
וקאי אַחיד, נשיא, ומשיח:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

[א] הרמב"ם. ואני תמה, שזה הפתוב בפרשת כהן משיח פתיב, והכי דריש ליה בגמרא לענין כהן משיח שעבר ואחר כך חטא כו'. ולהכי מסתברא דאין צריך קרא לכשחטא ואחר כך עבר שיביא כשחטא:

פרק ג - משנה ב

[ב] הרמב"ם בפרוש. ותימה, דבמשנה ד' תנן זה וזה שוין בעבודת יום הכפורים, וכל שכן עבודת שאר ימים, וכן הוא בהדיא בגמרא. וכן כתבו הרמב"ם והר"ב בעצמם בפרק קמא דמגלה משנה ט'. וכן כתב הרמב"ם בחבורו בסוף הלכות שגגות. וביומא דף י"ב פסק רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי, דשני [שמנוחו במקום הראשון ואחר כך עבר פסולו של ראשון ומעבירים השני] אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט, ומיהו מסיק התם דמודה רבי יוסי שאם עבר ועבד עבודתו כשרה:

פרק ג - משנה ג

ג חִיבִין. כְּהִדְיוּט. וּמִשְׁנֵת־מִנּוּ פְטוּרִין, וּמִשְׁמַע דְּלִגְמָרִי פְטוּרִינְהוּ. וְזֶה לְשׁוֹן רְש"י, דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן חֲטָאת וַיְדִיעָה בְּעֵי. וְהוּא הִדִּין דְּפָלִיג רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִישָׁא כּו' דְּאִם נוֹדַע לוֹ מִשְׁעֵבֶר דְּאִין מְבִיא שְׁעִיר, דְּחֲטָאת וַיְדִיעָה בְּעֵי כְּשֶׁהוּא נְשִׂיא:

פרק ג - משנה ו

ד לקרות בתורה. ולברך ראשון, פרש רש"י, בזמון:

פרק ג - משנה ז

ה להחיות. להצילם אם הם טובעים בנהר וכיוצא בזה. [בית יוסף]: **ו** לכסות. נקט כסות. והוא הדין לאכילה. דחיד טעמא הוא. בית יוסף:

פרק ג - משנה ח

ז פהו קודם כו'. שְׁנֵאמַר [דברי הימים א כג] בְּנֵי עֶמְרָם אֶהְרֹן וּמִשָּׁה וַיִּבְדְּלוּ אֶהְרֹן לְהַקְדִּישׁוּ קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים: **ח** לַמִּזְבֵּחַ. הַרְמַב"ם כְּתַב, יִשְׂרָאֵל לְחָלֵל, דְּבַת חָלָל פְּסוּלָה לְכַהֲנָה, וְחָלָל לְשִׁתּוּקִי, וְשִׁתּוּקִי לְאַסוּפִי, וְאַסוּפִי לְמִזְבֵּחַ. שְׁהַמִּזְבֵּחַ וְדַאי, וְהָאֲחֵרִים סָפֵק: **ט** גְּמָרָא, וְאַפְלוּ מִמְזַרְת שְׁיִלְדָה מִנְכָרִי וְעָבַד שְׁהוֹלֵד מִמִּזְבֵּחַ כּו', מְכַל מְקוֹם יֵשׁ בּוֹ מְקַצֵּת פְּשָׁרוֹת מִהָאִם, דְּהָא אֲמַרִּין שְׁלֵשָׁה שְׁתַּפִּים בְּאֲדָם, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבִיו, וְאִמּוֹ כּו': **י** רוּצָה לומר, מִמָּה שְׁכַתוּב בְּתוֹרָה אֲרוּר כְּנָעַן. הַרְמַב"ם: **יא** וְכֵהֵן גְּדוּל עַם הָאָרֶץ. בְּזִמְן בֵּית שְׁנֵי שְׁלֵא דְקִדְקוּ לְקַיִם וְהַכְּהֵן הַגְּדוּל מֵאַחֵיו שְׁיֵהָא גְּדוּל בְּחֻכְמָה: